

УДК 821.111.09(73):159.923.2](043.2)

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.46.2.48>**КОНСТРУЮВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ПІДЛІТКІВ
У РОМАНІ КОРМАКА МАККАРТІ «КОНІ, КОНІ»****ADOLESCENT IDENTITY CONSTRUCTION IN ALL THE PRETTY HORSES
BY CORMAC MCCARTHY****Косарева Г.С.,***orcid.org/0000-0003-2407-7259**кандидат філологічних наук,**доцент кафедри української філології та міжкультурної комунікації
Чорноморського національного університету імені Петра Могили*

У статті з методологічного аспекту теорії кордонів (Border Theory) та теорії «просторової ідентичності» Анрі Лефевра здійснено комплексний аналіз проблеми конструювання ідентичності підлітків на матеріалі роману Кормака Маккарті «Коні, коні» (All the Pretty Horses, 1992), що став першим у відомій «Прикордонній трилогії». Методологічну базу роботи також становить теорія лімінальності А. ван Геннепа та В. Тернера. Застосування зазначених наукових підходів дає змогу комплексно проаналізувати процес становлення протагоністів роману через призму їхньої взаємодії з простором та подолання внутрішніх і зовнішніх кордонів.

Використання цих методологій дозволяє розглянути географічні (просторові), культурні, ментальні, соціальні кордони як ключові фактори, що впливають на становлення особистості підлітків у лімінальному, так званому «пороговому» просторі пограниччя.

Увагу зосереджено на специфіці характеротворення антитетичних персонажів роману, зокрема Джона Грейді Коула та Лейсі Роулінза, у яких втілено полярні полюси у конструюванні ідентичностей. Якщо Коул продовжує шлях як сформована особистість у пошуках самовизначення, то Ролінс повертається додому, надаючи перевагу родинним цінностям над юнацьким авантюризмом. Наскрізним мотивом у романі є лінія кохання, яка дозволяє автору зацентувати на особистісному чутливому світі Джона Грейді Коула. Також географічний простір роману є важливим чинником формування ідентичності героїв. Техас і Мексика постають як лімінальне порубіжжя – зона інтенсивної взаємодії конфліктних культурних кодів, мов та соціальних норм.

Доведено, що дорога в романі слугує метафорою життєвого шляху та ключовим інструментом художнього моделювання ідентичності персонажів.

Ключові слова: ідентичність підлітків, Кормак Маккарті, «Коні, коні», топос дороги, лімінальний простір, теорія кордонів, мотив втечі.

This article provides a comprehensive analysis of the adolescent identity construction problem from the methodological perspective of Border Theory and Henri Lefebvre's theory of "spatial identity," based on All the Pretty Horses (1992) by Cormac McCarthy, which became the first novel in the well-known "Border Trilogy." The methodological framework of the study also includes the theory of liminality developed by A. van Gennep and V. Turner. The study examines the protagonists' development through their interaction with space and the navigation of internal and external boundaries.

The usage of these methodologies allows geographical (spatial), cultural, mental, and social boundaries to be considered as key factors influencing the formation of adolescent personality within the liminal, so-called "threshold" space of the borderland.

Particular attention is focused on antithetical characterization of John Grady Cole and Lacey Rawlins, who represent polar opposites in identity construction.

While Cole continues his path as a self-actualized individual in pursuit of self-determination, Rawlins chooses to return home, prioritizing family values over youthful adventurousness. A recurring motif in the novel is the theme of love, which allows the author to emphasize the personal sensitive inner world of John Grady Cole. The geographical space of the novel is also an important factor in shaping the characters' identity. Texas and Mexico are depicted as a liminal borderland where conflicting cultural codes, languages, and social norms interact intensely.

It is proven that the road in the novel serves as a metaphor for the life journey and as a key instrument of the artistic modeling of character identity.

Key words: adolescent identity, Cormac McCarthy, All the Pretty Horses, topos of the road, liminal space, Border Theory, motif of escape.

Постановка проблеми. Упродовж останніх десятиліть як у літературознавстві, так і в соціогуманітарних студіях посилилася увага до проблеми конструювання ідентичності (як індивідуальної, особистісної), так і національної, культурної, історичної тощо. Означена проблема знаходиться у фокусі дослідників у різних галу-

зях гуманітаристики, тож її рефлексія в літературознавчому аспекті може виявитися складовою комплексного міждисциплінарного вивчення.

Це питання є актуалізованим у контексті творчості відомого американського письменника, драматурга, автора низки новел, Кормака Маккарті (1933–2023), лауреата Пулітцерівської премії.

Справжнє визнання прийшло до автора з публікацією у 1992 році роману «Коні, коні» (All the Pretty Horses), який разом з «Переправа» (The Crossing, 1994) і «Містами прерії» (Cities of the Plain, 1998) утворює так звану «Прикордонну трилогію».

Роман Кормака Маккарті «Коні, коні», який відкриває «Прикордонну трилогію», репрезентує складну модель підліткової ініціації, у межах якої становлення суб'єкта відбувається на перетині географічних, культурних та онтологічних кордонів. Кормак Маккарті став одним із найвідоміших сучасних письменників, що репрезентують жанрові особливості романів про західний фронт. Важливим є зазначити, що смерть письменника у 2023 році зумовила новий етап у науковій рецепції його творчої спадщини, актуалізувавши увагу дослідників до способів, з погляду яких персонажі його творів прагнуть до конструювання цілісної ідентичності в умовах переосмислення традиційних метанаративів. Роман «Коні, коні» репрезентує своєрідну модель становлення суб'єкта, у якій формування особистості нерозривно пов'язане з перетином географічних, культурних та онтологічних меж.

Отже, актуальність теми нашої розвідки зумовлена потребою подальшого вивчення цього роману в аспекті формування підліткової ідентичності, зокрема, крізь призму теорії кордонів (Border Theory) та символічного просторового топосу дороги, оприявленого на сторінках цього твору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Як вітчизняні (Балан Н. В. [1], Девдюк Н. В. [2], Денисова Т. Н. [3], Діброва В. [4], Качур І. І. [5], Шевченко І. [6] та інші), так і зарубіжні дослідники (Barbu M. [7], Spurgeon S. L. [11]) зверталися до вивчення поетики творчості К. Маккарті, зокрема розглядали його творчість з екзистенційної перспективи, а також відображення історичних подій, деконструкції вестерн-міфів тощо. Так, у розвідці І. Качур наголошено на реалізації екзистенційних вимірів у романі «Дорога» [5]. У дисертаційному дослідженні Ірини Шевченко [6], присвяченому художній інтерпретації екзистенційних мотивів у творчості прозаїка, об'єктом наукової рецепції стали такі романи: «Коні, коні...» (All the Pretty Horses, 1992), «Перехід» (The Crossing, 1994), «Міста рівнини» (Cities of the Plain, 1998), які належать до «Прикордонної трилогії». Водночас фрагментарно дослідженими залишається важливий аспект конструювання ідентичності підлітків, оприявлений у романі «Коні, коні» першої частини «Прикордонної трилогії» письменника.

Наша розвідка прагне наголосити, зокрема на актуальній проблемі «просторової ідентичності» за теорією Анрі Лефевра [9], де конструювання особистості залежить від трансформації природного та соціального просторів кордону. Це дозволить глибше зрозуміти, як географія впливає на внутрішній світ підлітків. Для Маккарті кордон не є лише лінією на мапі, а «місцем зіткнення та діалогу» [10], що одночасно розділяє і з'єднує дві різні цивілізаційні моделі.

Аналізуючи простір, А. Лефевр стверджує, що «(...) ми стикаємося з невизначеною множинністю просторів, кожен із яких нашаровується на інший або, можливо, міститься в ньому: географічний, економічний, демографічний, соціологічний, екологічний, політичний, комерційний, національний, континентальний і глобальний» [9]. А. Лефевр у своїй праці «Виробництво простору» [9] наголошує на трьох вимірах простору: *природний* (фізичний ландшафт), *соціальний* (простір взаємодії та влади) та *ментальний* (уявлення та образи простору). Ці думки є важливими в аспекті літературознавчого аналізу роману Кормака Маккарті «Коні, коні», оскільки дозволить нам проаналізувати, як протагоністи, підлітки, стикаються з розривом між своїм *ментальним* простором (ковбойським міфом) та *соціальним* простором сучасної Мексики, де цей міф більше не працює. Важливою для характеристики образів роману К. Маккарті і, відповідно, конструювання ідентичностей підлітків, є теорія лімінальності, розроблена французьким фольклористом та етнографом А. ван Геннепом і його учнем В. Тернером. В «Енциклопедії психології та релігії» під лімінальністю розуміють «психологічний процес переходу через кордони й межі» [8, с. 519–520]. Вона дає змогу розглядати подорож героїв як перетин кордонів (зовнішніх і внутрішніх). До того ж, герменевтичний потенціал студій з дослідження теорії кордонів допоможе осмислити формування ідентичності підлітка у романі з погляду сучасного читача.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясувати процес конструювання ідентичності підлітків Джона Грейді Коула та його друга Лейсі Роулінса у романі Кормака Маккарті «Коні, коні» крізь призму теорії кордонів. Використання цієї методології дозволяє розглянути фізичні, культурні, психологічні та соціальні кордони як ключові фактори, що впливають на становлення особистості підлітків у лімінальному просторі пограниччя. Завдання цієї розвідки – простежити реалізацію зазначеної проблеми крізь призму топосу дороги як засобу внутрішньої еволюції героїв.

Виклад основного матеріалу. Роман Кормака Маккарті «Коні, коні» є класичним прикладом роману виховання (*bildungsroman*), який досліджує складний процес формування ідентичності підлітків. Дія розгортається в середині ХХ століття в Техасі, а згодом у Мексиці, і головний герой, Джон Грейді Коул, переживає серію ініціаційних випробувань, які кардинально змінюють його світосприйняття та самоусвідомлення.

У першому романі трилогії «Коні, коні» у центрі сюжету перебуває шістнадцятирічний Джон Грейді Коул, який після втрати родинного ранчо в Техасі вирушає у подорож верхи до Мексики в пошуках ідеального ковбойського світу. Його мандри разом із другом Лейсі Роулінзом сповнені романтичних очікувань, поступово змінюється зіткненням із жорсткою реальністю соціальних бар'єрів, насильства та несправедливого ув'язнення.

Аналіз сюжетної структури роману дає змогу розглядати подорож Джона Грейді Коула як ініціацію, спричинену розпадом його звичного життєвого світу. Смерть діда та подальша втрата спадкового ранчо стають каталізаторами екзистенційної кризи, що спонукає героя до втечі в мексиканський простір. У цьому контексті постать Лейсі Ролінса маркує останній зв'язок суб'єкта з колишньою ідентичністю, а сама мандрівка набуває ознак романтичної спроби реставрації втраченого минулого.

Прослідковуючи значення подорожі Мексикою, зазначимо, що ця північноамериканська країна та її околиці втілюють у собі для Джона Грейді можливість реалізувати себе: це старий, але водночас небезпечний топос (такий, якими раніше були землі рідного Техасу), де мало що змінилося, місце, де хлопець може довести свою сміливість і, отже, самовизначитися. Припускаємо, що для нього кордон між Техасом і Мексикою уособлює своєрідну межу, певний лімінальний, «пороговий» простір між дитинством і дорослістю, між якими відбувається формування його ідентичності: «They took off their hats and turned and looked back at the country they'd left. No one spoke» [10, p. 127]. У такий спосіб, подорож до Мексики для героя є прагненням зупинити час у межах ідеалізованого простору.

Важливим чинником формування ідентичності Джона Грейді стає лінія кохання, що зумовлює подальшу трансформацію образу головного героя. На відміну від традиційного типу ковбоя американського Заходу, позбавленого сентиментальності, Грейді демонструє вразливість та емоційну відкритість: «He was still looking down

the road where she'd gone. There was nothing there to see but he was looking anyway» [10, p. 266]. Конфлікт героя з реальністю поглиблюється через його неспроможність адекватно оцінити соціальну дистанцію між ним та Алехандрою, дочкою багатого мексиканського землевласника. Джон ігнорує ознаки приналежності дівчини до модернізованого світу «prep school» [10, p. 330], що стає причиною непорозуміння між ним та прагматичним Ролінсом. Відмова Алехандри свідчить про те, що герой так і не зміг подолати соціальну прірву між ними, а реальність є іншою. Водночас це кохання стає символом подолання культурних та соціальних кордонів, незважаючи на те, що приносить йому страждання та розчарування.

Географічний простір роману відіграє фундаментальну роль у формуванні ідентичності героїв. Техас, а згодом Мексика, постають як пограниччя – простір, де стикаються та взаємодіють різні культури, мови, цінності та соціальні норми. Для Джона Грейді та Лейсі Роулінс фізичний перетин кордону між США та Мексикою стає символічним актом ініціації, переходом від дитинства до дорослого життя. Перетинаючи кордон, герої потрапляють у лімінальний стан (стан порогу), де старі ідентичності втрачають актуальність, а нові ще не сформовані. Вони опиняються у просторі «між і між», де змушені самостійно визначати свої цінності та життєві орієнтири.

Для Джона Грейді Мексика стає простором свободи, де він може реалізувати свій потенціал і стати «справжнім чоловіком». Він відмовляється від безпечного, але обмежувального життя в Техасі та обирає шлях пригод і небезпек. Цей крок підтверджує його намір реалізувати себе всупереч суспільним нормам.

У фіналі роману бачимо повернення цього протагоніста на свою землю, де він стає чужим на батьківщині. У такий спосіб, становлення ідентичності цього героя відбувається через низку травматичних подій: втрачене кохання і вигнання з раю, нестихаючий біль через забруднені руки у крові в'язня, який був убитий Джоном під час самозахисту у в'язниці, неспокій на душі через пасивну згоду на вбивство Джиммі Блевінса. Цілком логічним для жанру вестерну є фінал твору: Джон Грейді залишається один на один із дорогою та кіньми: «He rode with the sun coppering his face and the red wind blowing out of the west across the evening land and the small desert birds flew chattering among the dry bracken and horse and rider and horse passed on and their long shadows passed in tandem like the shadow of a single being. Passed and paled into the darkening land, the world to

come» [10, p. 850]. Символіка червоного кольору підкреслює вітальність та мужність героя, що контрастує з його фактичною маргінальністю. Попри перебування у статусі «чужого» в обох країнах, фінал залишає відкритим питання соціальної затребуваності Джона Грейді. Його традиційні чесноти – відвага та майстерність – стають анахронізмами, для яких у прагматичному світі сучасної Америки може не знайтися місця.

Антитетичним постає у романі образ іншого протагоніста у романі, Лейсі Ролінса, найкращого друга Джона Грейді. Він також має талант і любов до коней і верхової їзди. Хоча вони є вірними друзями, Ролінс дуже відрізняється від Джона. Цей юнак є дуже розумним, намагається побачити наслідки своїх дій задалегідь. Він, як правило, має рацію щодо своїх пророцтв, які здійснюються у майбутньому, але ніколи нічого не робить, щоб зупинити їх. Так, наприклад, Ролінс говорить Джону, як тільки помістили у в'язницю: «I tried to reason with you, that's all. Tried any number of times» [10, p.436]. Окрім того, на ранчо його сприймають як одного з лідерів: «(...) the leader glanced across at the bunkhouse» [10, p. 402]. Натомість Ролінс не такий винахідливий, як Джон Грейді і швидко вдається до зброї та насильства. У Ролінса також відсутній моральний кодекс, який є у Джона Грейді. До того ж, зухвала поведінка та різкість Ролінса часто межують із жорстокістю. На відміну від Джона, для якого подорож є пошуком себе, Ролінс сприймає її як звичайну авантюру. Він ігнорує емоційні прив'язаності, проте схильний до релігійних роздумів: «If God wanted me to be born I'd be born» [10, p. 74]. Звернення Ролінса до Бога приводить його до висновку про впорядкованість світу, де кожне явище має свою причину та вихідну точку.

Обережний за природою, Ролінс зазнає психологічного зламу через тюремний досвід (перебування у в'язниці з Джоном), що руйнує його уявлення про світ. Попри зовнішню жорсткість, він виявляє приховану емпатію: героя глибоко вражає як смерть Блевінса, так і трагічні долі інших в'язнів. Звернімося до тексту: «He died. When they carried him out of there I thought how peculiar it would of seemed to him if he could of seen it. It did to me and it wasnt even me. Dying aint in reople's plans, is it?» [10, p. 593]. На відміну від Джона Грейді, Ролінс виявляється неспроможним адаптуватися до жорстокої реальності. Тюремний досвід підкреслює втрату цілісності героя, викликаючи страх смерті та емоційну вразливість. Цей внутрішній крах переосмислення життєвих цінностей зумовлюють його відмову від подальшої мандрівки та повернення додому.

На відміну від Джона Грейді, позбавленого дому та спадку, Ролінс має можливість повернутися у звичне середовище. Усвідомлення пережитого досвіду приводить його до висновку, що ковбойський спосіб життя вимагає надмірної витривалості. Таким чином, Лейсі починає цінувати родинні зв'язки значно більше, ніж у період своєї ранньої юності. Його поведінка та ідентичність відображають спроможність вийти із лімінального, «порогового» простору, на відміну від друга, Джона Грейді, який перебуває у стані переміщення між просторами та між кордонами (географічними, соціальними, ментальними), за теорією А. Лефевра [9]. Трагічна історія Джона – наслідок неспроможності вийти з лімінальної фази («betwixtand-between») [10, с. 465].

Розглядаючи конструювання ідентичностей підлітків, важливо звернутися до актуалізації екзистенційного топосу дороги. У контексті внутрішньої еволюції персонажів роману К. Маккарті «Коні, коні» простір дороги постає ключовим топосом, що моделює життєвий шлях особистості. Специфіка художнього світу твору визначається триступеневою структурою: від виходу з дому (початку шляху) через кризовий момент (прибуття на гасіенду) до завершення подорожі. Ворота кордону стають символічним порогом, де закривається етап дитинства і відкривається простір екзистенційного випробування. Подальший рух героїв влітається в канву «великої дороги», де зустріч із Джиммі Блевінсом слугує ключовим моментом. Цей тринадцятирічний хлопець, який з'являється для того, щоб змінити розмірену ходу Джона та Лейсі дорогою. Джиммі втілює у собі героя-трікстера. Він відрізняється лукавством та підступністю. Цей герой завжди одночасно творець і руйнівник, водночас шахрай і жертва обману. У нього немає свідомих бажань, його поведінка визначається інстинктами та імпульсами. На відміну від Ролінса й Джона Грейді, які, здається, не привертають нічого, окрім посмішок офіціантів, Блевінс притягує хаос. Поява Блевінса порушує сенс мандрівки, провокуючи низку випробувань – від стихійних лих – до збройного переслідування. Після вимушеного розриву з ним Джон Грейді та Ролінс потрапляють до гасіенди, яка в структурі роману постає як локус стабільності та безпеки, контрастуючи з хаосом попереднього шляху.

Протягом перебування Джона Грейді у в'язниці особливого значення для психологічного стану героя набуває обмеження у пересуванні. Хронотоп дороги ущільнюється у межах замкнутого простору, видозмінюючись у хронотоп

коридору. У в'язниці місцем зустрічі ув'язнених є подвір'я. Там розгортаються стосунки, які виникають між ув'язненими, і відбувається ще один етап формування свідомості Джона Грейді як дорослого чоловіка. Захищаючи себе, Джон вбиває людину на подвір'ї в'язниці і сам отримує поранення. Він бачить відчинені двері їдальні, з яких лине світло в темний двір. Символічним виявляється бажання Джона йти на світло: у ньому прочитується мовчазна згода Коула померти. Проте, коли його випускають із в'язниці, єдиним реальним бажанням Джона залишається побачити Алехандру, тому він знову вирушає в дорогу, багату на різноманітні перешкоди. Дорога стає ворожою до героя, таким чином, вказуючи йому на необхідність зміни його намірів, проте він прямує до обраної мети. У в'язниці простір для Джона Грейді звучується: хронотоп дороги поступається місцем замкненому простору, де подвір'я стає точкою неповернення для цього героя. Вбивство ворога заради самозахисту завершує процес дорослішання героя. Його рух на світло після поранення символізує межу між життям і смертю, своєрідний «пороговий простір», проте воля до життя перемагає. Попри ворожість подальшого шляху та численні перешкоди, Джон залишається вірним своїй меті – пошуку Алехандри, що підкреслює його незламність.

Показово, що фінальна зустріч Джона та Алехандри відбувається саме в Сакатекасі. Вибір цього міста К. Маккарті не є випадковим, а назви вулиць стають символічним кодом, що розкриває трагізм стосунків героїв: «That she would say her aunt was ill and she would leave tomorrow morning and meet him in Zacatecas. Then she hung up» [10, р.690]. Алехандра погодилася зустрітися з Джоном Грейді та приїхати у Сакатекас лише з однією метою, щоб поховати їхні стосунки. Дівчина розповідає про історичну подію з життя власної сім'ї, пов'язаної з «Esquina de la Calle del Deseo» (Ріг вулиці Бажань) і «el Callejon del Pensador Mexicano» (провулок Мексиканського Мислителя)». Через топоніміку Сакатекаса Алехандра артикулює неможливість спільного майбутнього: конфлікт між «Calle del Deseo» (сфера ірраціональних бажань) та «Pensador Mexicano» (символ раціонального обов'язку перед родиною та нацією) засвідчує її остаточну покірність долі: «As for the

Street of Desire it is like the Calle de Noche Triste. They are but names for Mexico» [10, р. 711]. Відтак, екзистенційний розрив між героями, зумовлений конфліктом культур і покорою Алехандри соціальному обов'язку, змушує Джона Грейді продовжити шлях задля відновлення справедливості та власної честі. Цей фінальний етап подорожі завершує остаточну трансформацію особистості героя та демонструє, що справжнє дорослішання – це здатність прийняти внутрішню самотність та неможливість повернення до втраченого раю, зберігаючи при цьому вірність власному «ковбойському кодексу». Отже, топос дороги в романі «Коні, коні» виступає не лише просторовою декорацією, а формальною системою побудови особистісної моделі особистості.

Висновки. Таким чином, Роман Кормака Маккарті постає історією болісного дорослішання і втрати ілюзій, у якій ідентичність підлітка формується через трагічне усвідомлення неможливості повернення до міфологізованого минулого. Протягом художнього часу роману Джон Грейді Коул та Лейсі Ролінс зазнають суттєвої внутрішньої трансформації під впливом екзистенційних випробувань дороги. Якщо Коул продовжує мандрівку як сформована особистість у пошуках власного місця, то Ролінс обирає шлях повернення додому, переосмисливши цінність родинних зв'язків порівняно з юнацьким прагненням до небезпечних пригод.

Розглядаючи проблему кордонів та їхній вплив на формування ідентичності героїв, зазначимо, що Мексика також постає як простір насильства, беззаконня та жорстокості. Герої стикаються з різними формами кордонів: кордон між багатими та бідними, кордон між законом та беззаконням, кордон між життям та смертю. Ці кордони постійно випробовують їх на міцність і змушують робити складні моральні вибори. Топос дороги безпосередньо корелює з внутрішньою еволюцією героїв та етапами їхнього дорослішання. У художньому просторі роману шлях трансформується у розгорнуту метафору життєвого самовизначення персонажів.

У перспективі дослідження стане окреслення подальших векторів творчості Кормака Маккарті у контексті міждисциплінарних студій, зокрема у ракурсі інтермедіальних студій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Балан Н. В. Поліфункціональність мотиву дороги в повісті К. Маккарті «Коні, коні». *Літературознавчі студії*. Київ : Київський університет, 2013. Вип. 37(1). С.25–31.
2. Девдюк І. В. Екзистенційний дискурс в українській та британській прозі міжвоєнного періоду : монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 484 с.

3. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
4. Діброва В. «Дорога» Кормака Маккарті та питання метатексту. *Американські літературні студії в Україні. Матеріали міжнародного симпозіуму*. 2014. Вип. 8. С. 277–288.
5. Качур І. І. «Найглибші глибини людського буття»: екзистенційні мотиви в романі Кормака Маккарті «Дорога». *Studia Philologica (Філологічні студії)*. 2021. Вип. 16. С. 61–67.
6. Шевченко І. І. Художня інтерпретація екзистенціалістських мотивів у романістиці Кормака Маккарті. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія (03 Гуманітарні науки). Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Київ, 2026. 228 с.
7. Barbu M. Voices of the “In-Between”. Anarchetypal Crossings of the Frontier in Cormac McCarthy’s Border Trilogy. *Caietele Echinox*. 2023. Vol. 45. P. 140–158.
8. Encyclopedia of Psychology and Religion. New York : Springer, 2010. 1023 p.
9. Lefebvre H. The Production of Space / transl. by D. Nicholson-Smith. Oxford : Blackwell, 1991. 454 p.
10. McCarthy C. All the Pretty Horses. Volume One. The Border Trilogy. A Division of Random House, Inc. New York, 1992. 869 p.
11. Spurgeon S. L. (Ed.). Cormac McCarthy: All the Pretty Horses, No Country for Old Men, The Road. : Continuum, 2022. 467 p.
12. Turner V. Frame, Flow and Reflection: Ritual and Drama as Public Liminality. URL: <https://nirc.nanzan-u.ac.jp/nfile/2195> (дата звернення: 29.04.17).

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 30.04.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.05.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026